

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА ОСНИВАЊА СРПСКОГ НОК-А**Увод**

1. На другом састанку Радне групе неки од чланова су изразили двоумљење да ли би било паметно оснивати ново тело које би контролисало национални оквир квалификација (НОК). Потешкоће на које би се могло наићи су потребно време за оснивање таквог тела, министарство преко кога би се финансирало, као и који чланови би били именовани. Трошкови се подразумевају уз оснивање било ког новог тела, без обзира колико мало би то тело било.

2. Као алтернативу требало би размотрити оснивање НОК-а директним путем, кроз закона дајући одговорност постојећим министарствима која би испунила најмање два захтева НОК-а који су испуњени Европским оквиром квалификација, а то се углавном односи на:

- Систем нивоа;
- Минимална форма осигуравања квалитета.

Приказ

3. У анексу овог текста су назначене законске регулативе којима би се постигли ови циљеви, са следећим карактеристикама (дате референце су према одељцима у анексу)

- Министарство просвете и спорта и Министарство рада, запошљавања и социјалних питања би свако посебно било овлашћено за издавање сертификата насловљених са «српске националне стручне квалификације». Ниједно друго тело у Србији не би имало дозволу да користи овај назив (1,2). Ово значи да сертификате атестиране за обука могу издавати и други (нпр. компаније, међународна тела, школе језика...али се они не могу служити званичним називом стручних националних квалификација).
- Било би могуће, али се не захтева да два министарства заједнички делују (3). Можемо се надати заједничком договору, али успостављање НОК-а у Србији не би зависило од заједничког рада.
- Свака квалификација би имала посебан назив, како би се избегла забуна до које би се могло доћи истим називом за две потпуно различите квалификације.
- Свака квалификација са различитим називом означавала би различит ниво који је прописало надлежно министарство. Дескриптори нивоа би требало да буду у закону (6) и сваки сертификат би требало да приказује ниво квалификација (нпр. часовничар, ниво 2 према националним стручним квалификацијама Србије). Онда би се нивои могли пратити према Европском оквиру квалификација. Укључивањем референци за нивое у називе квалификација избегла би се забуна (нпр. часовничар, ниво 2, према НОК-у Србије се евидентно разликује од часовничара, ниво 3) .
- Карактеристике сваке квалификације могу бити објављене и отворене за јавно испитивање и дискусију (7). Између осталог објављене карактеристике дозвољавају осталим провајдерима да размотре како ће доћи до акредитације према НОК-у, што може бити од важности за обуку одраслих.
- Карактеристике могу бити у различитим формама. Могу имати форму стандарда (7(а)) дефинисаног наставног плана и програма (б) или дефинисаних оцењивања (в). Може се користити и комбинација ових метода. За очекивати је, нпр. да су школске квалификације више спецификоване (користећи (а) и (б), и можда (в)), док би квалификације за одрасле можда биле назначене једноставно кроз стандарде (а)). Разлике у степенима и детаљима карактеристика је нешто што је заједничко и за остале земље. На Министарству је да одлучи који ће степен карактеристика користити, али ће морати да користи једну од ових метода.

- У одељку (8) се наводи да министарства могу тражити савете и консултације од социјалних партнера у изради карактеристика. Препоручује се да ова могућност буде законски регулисана како би се спречило било какво оптуживање да су министарства консултовала неадекватне групе у изради квалификација. Ово пружање консултација може бити још снажније изражено, ако изаберемо, према дужности (захтеву) да се консултујемо, али предузимајући овај корак могу се појавити потешкоће у случају ако за одређену квалификацију није основана организација радника или послодаваца са којом би се консултовали. Зато је вероватно боље у овој фази регулисати ову могућност као надлежност пре него као захтев и дужност.
- У пракси није предвиђено да министарства издају сертификате (иако би требало да имају резервно овлашћење за то). У одељку (9) се наводи да министарства могу одредити које организације могу бити одговарајуће за издавање сертификата у њихово име. Наравно, то ће бити стручне школе и установе које пружају обуку, али на време морају укључити појединачна предузећа. Када Министарство овласти школу или установу која пружа обуку да издаје сертификате, то захтева обавезно објављивање критеријума прихватања (у случају Министарства просвете може бити једноставније ако је организација призната школа). Министарства би била обавезна да надгледају ове организације (в) и њихови критеријуми морају укључити право уласка због инспекције (а). Све ово пружа основу за осигуравање квалитета.
- Оба министарства имају специјализоване агенције које се баве образовањем и обуком (нпр. Институт за развој образовања и Национална служба запошљавања). У одељку (10) им се дозвољава да делегирају функције постојећој агенцији или у ствари једна другој. Ово обезбеђивање би дозволило одређену флексибилност институционалним променама које се дешавају у Србији.

Коментари

4. Овакав приступ има одређених мана, нпр:
 - Ово не доводи у потпуности до јединственог система квалификација, али уколико се два министарства договоре могу развити различите типове квалификација. Једино заједничко би били ниво и основни захтеви за осигуравање квалитета. Ово би требало имати у виду, иако постоје суштинске разлике међу земљама ЕУ у стилу дефинисања квалификација за одрасле и ученике;
 - Не постоји захтев за заједничку секторску организацију. Можемо се надати да се министарства могу договорити око овакве организације, али и не морају. Ово значи да се може наставити организација школског система по подручјима рада, док систем образовања одраслих може бити организован на основу привредних сектора. С друге стране спецификовати секторску структуру законом би било сувише стриктно и захтевно-били би потребни законски амандмани у односу на измењену привреду. Захтев да би два министарства требало да се договоре око секторске организације могао би бити разлог непредузимања акције у случају потешкоћа у успостављању таквог договора.
 - Из истог разлога директно укључивање нивоа у закон могло би резултирати ригидношћу. Но, дајући сваком министарству овлашћење да успостави своје нивое, одмах би значило да нема националног оквира који би био заједнички за признавање квалификација одраслих и ученика.
5. Ови недостаци су реални. Но, с друге стране овакав приступ значи да би једноставан национални оквир квалификација могао бити успостављен веома брзо, без неопходног договора министарстава о заједничком оквиру или успостављању нових тела. То би онда обезбедило добровољну сарадњу и напредно јединство, а како време пролази учврстио би се заједнички систем по нивоима додељујући називе квалификацијама и захтевима за осигуравање квалитета.

сертификате за које је надлежно министарство или одређени сет под-сертификата.

- III. Министарства ће изградити начине праћења номинованих организација.
 - IV. Министарства могу повући акредитацију именованих организација да не могу издавати више сертификате у име Министарства. Овакво повлачење именовања може бити за стално или привремено.
10. Министарства могу делегирати било коју од својих надлежности и одговорности из било ког наведеног одељка законски номинованом телу.
- I. МПС може делегирати своје надлежности и одговорности из било ког одељка МРЗС-у.
 - II. МРЗС може делегирати своје надлежности и одговорности из било ког одељка МПС-у.